

บทที่ 8

การก่อตั้งระบบเศรษฐกิจวางแผนส่วนกลางของสหภาพโซเวียต

(ค.ศ. 1928 - 1933)

การก้าวขึ้นมาสู่การเป็นผู้นำของ Gosplan

Gosplan เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายปี ค.ศ. 1922 กำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการวางแผนของรัฐหรือ Gosplan คือเตรียมการวางแผนเศรษฐกิจทั้งในระยะยาวและการดำเนินการในระยะสั้น แต่เนื่องจากเกิดความขัดแย้ง การต่อสู้และไม่ลงรอยกันในระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการวางแผนงานทางเศรษฐกิจ มีผลทำให้คณะกรรมการวางแผนแห่งรัฐเป็นที่ยอมรับว่าเป็นหน่วยงานสามารถทำการวางแผนเศรษฐกิจทั้งประเทศ อันเป็นผลมาจากความสำเร็จที่จัดตั้งหน่วยควบคุม (Control figure) ขึ้นมา

ในปี ค.ศ. 1925 นั้น Gosplan มีเจ้าหน้าที่ที่เป็นนักเศรษฐศาสตร์และนักสถิติประมาณ 50 คน อันมีผลให้งานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และในที่สุดก็เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานต่าง ๆ ในการเป็นผู้ประสานงานการวางแผนเศรษฐกิจสำหรับระบบเศรษฐกิจทั้งหมด การเริ่ม control figure แรกเริ่มเตรียมการสำหรับปี 1925 - 1926 และในขณะที่ยังไม่ได้รับการรับรองเป็นทางการที่จะทำหน้าที่ในการนำทางในกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ตัวเลขที่กำหนดในปี 1925-1926 ได้ใช้ในการสร้างหลักการว่านโยบายเศรษฐกิจควรจะมีการนำทางโดย control figures ซึ่ง Gosplan จะเป็นผู้เตรียมการให้ ด้วยเหตุนี้ Gosplan จึงมีบทบาทในการเป็นที่ปรึกษาในการเตรียมการวางแผนของหน่วยงานต่าง ๆ Gosplan เริ่มมีความสำคัญมากขึ้นและเห็นเด่นชัดในปี 1926 ที่ control figures เป็นคำสั่งอันดับแรกของธุรกิจของที่ประชุมคณะกรรมการกลางของพรรค

ขณะที่บทบาทในการเป็นผู้ประสานงานของการวางแผนของ Gosplan กำลังพัฒนาอยู่นั้น การดำเนินการวางแผนทางเศรษฐกิจที่แท้จริงโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับวิสาหกิจต่าง ๆ และระดับทวิสต์นั้น Gosplan ได้กระทำไปเพียงเล็กน้อยเท่านั้น งานดังกล่าวเป็นผลงานของหน่วยวางแผนกลางของ Vesenkha และสำนักงานวางแผนกลางที่ชื่อ Vesenkha ในรูปลักษณะนี้ได้มีการวางแผนประจำปีที่เรียกว่า Promfinplans ที่เป็นการวางแผนทั้งในด้านผลผลิตและการเงิน แต่ในไม่ช้า Promfinplans ก็เข้าร่วมกับ Control figures ของ Gosplan ซึ่งเหตุการณ์นี้เริ่มขึ้นในต้นปี 1925 เมื่อ Vesenkha ได้รับคำแนะนำให้เตรียม Promfinplan บนพื้นฐานของ Control figures 1925 -

1926 ของ Gosplan ภายในปี 1926 - 1927 Vesenkha ก็เคยชินกับการเตรียมการ Promfinplans สำหรับอุตสาหกรรมทั้งหมดและจะต้องส่งให้ Gosplan และกระทรวงการคลังพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ด้วยเหตุนี้จึงมีผลให้ promfinplans จะต้องขึ้นกับ control figures และในปี 1928 นั้นเองที่ Gosplan ก้าวขึ้นมาเป็นหน่วยวางแผนกลางซึ่งหน่วยวางแผนอื่น ๆ ทุกหน่วยจะต้องยื่นข้อเสนอของงานต่อ Gosplan และในปี 1932 นั้นเองที่ Gosplan มีอำนาจสูงสุดในการวางแผนเศรษฐกิจของประเทศ Vesenkha สลายตัวไปแต่ Glavki ซึ่งเป็นกรมที่ขึ้นกับ Vesenkha ต่อมากลายเป็นกระทรวงได้รับอำนาจในการวางแผนและบริหารงานธุรกิจของตน การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้เป็น การวางรากฐานสำหรับระบบการวางแผนของสหภาพโซเวียต

การโต้แย้งเกี่ยวกับการวางแผนเศรษฐกิจ

ในช่วงทศวรรษ 1920 การดำเนินการวางแผนทางเศรษฐกิจของสหภาพโซเวียตเป็นการโต้แย้งอภิปรายเกี่ยวกับทฤษฎีการวางแผนของเศรษฐกิจสังคมนิยม ซึ่งมีความเห็นแตกต่างกันระหว่าง 2 ฝ่ายคือ

1. พวก geneticists
2. พวก teleologists

นอกจากนั้นสภาพในการดำเนินการทางเศรษฐกิจขณะนั้นยังเป็นช่วงของการต่อสู้ในระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในการวางแผน ซึ่งในบั้นปลายชัยชนะเป็นของ Gosplan ดังกล่าวมาแล้ว ฉะนั้นในที่นี้เราจะพิจารณาในข้อโต้แย้งของพวก geneticists และ teleologists ตลอดสมัยของ NEP ได้มีการโต้แย้งที่สำคัญเกี่ยวกับอุตสาหกรรม เกี่ยวกับบทบาทที่สมควรของการวางแผนทางเศรษฐกิจของสหภาพโซเวียต ซึ่งในการอภิปรายมุ่งประเด็นที่ว่า การวางแผนควรที่จะมุ่งสู่อำนาจของตลาด (market forces) หรือควรจะเป็นไปตามเจตนาของผู้วางแผน ไม่บังคับควบคุมอำนาจของตลาดและจำกัดแต่เพียงการควบคุมเศรษฐกิจ

กลุ่มแรกคือพวก Geneticists ได้แก่ N.D.Kondratiev (เจ้าหน้าที่คนสำคัญในวงการธุรกิจของสหภาพโซเวียต) V.A.Bazarov และ V.G.Groman นักเศรษฐศาสตร์ของ Gosplan ได้ประกาศวิธีการที่จะวางแผนพวกนี้มีความเห็นว่า การวางแผนของเศรษฐกิจควรจะดำเนินไปตามความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งจะเป็นเครื่องกำหนดให้ผู้วางแผนรู้ถึงความจำเป็นและความต้องการที่จะเปลี่ยนแนวทางของเศรษฐกิจ ฉะนั้นหลักการใหญ่ในการดำเนินการของผู้วางแผนควรจะเป็นผู้คาดการณ์และวางโครงการตลาดให้มีแนวโน้มที่จะช่วยผู้บริหารส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นสำหรับการตัดสินใจ แบบฟอร์มที่พวก geneticists เสนอแนะคือสิ่งที่เรียกว่า indicative planning ในปัจจุบัน

ในการร่างแผนดังกล่าว ฝ่ายผู้มีอำนาจจะต้องแน่ใจในความแน่นอนภายใน สำหรับพวกนี้มีความเห็นว่าเศรษฐกิจเป็นระบบที่เกี่ยวข้องซึ่งกันและกันอย่างสลับซับซ้อน การดำเนินการวางแผนที่ไม่ได้คำนึงถึงข้อนี้ อาจจะทำให้เกิดความยุ่งเหยิงเช่น การขยายสาขาอุตสาหกรรมหนักโดยไม่คำนึงถึงผลของดุลยภาพทั่วไปของสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกันอาจทำให้เกิดความไม่ได้สัดส่วน อันจะเป็นผลกระทบต่อการพัฒนา ดังนั้นพวก genetics จึงเสนอรูปแบบของการวางแผนซึ่งส่วนใหญ่แล้วตรงกับแนวคิดที่ปรากฏใน NEP ในแง่ที่บทบาทสำคัญคือ market forces จะมีบทบาทสำคัญในขบวนการวางแผน

ส่วนพวก teleologists นำโดย S.Strumilin และ G.L.Pyatakov เป็นต้น ได้เสนอว่าการวางแผนเศรษฐกิจควรจะต้องจัดในรูปวิศวกรสังคม (Social engineers) และมุ่งเพื่อเป้าหมายของชาติจัดตั้งขึ้นโดยรัฐ ซึ่งตามแผนนี้ควรจะหาทางที่จะอยู่เหนืออำนาจของตลาด (market forces) แทนที่จะให้ market forces เป็นเครื่องนำทาง ทั้งตลาดและการเงินควรจะเป็นสิ่งที่ตามมากับแผนไม่ใช่เป็นเครื่องชี้ทาง การวางแผนควรจะเริ่มต้นหลังจากที่เป้าหมายเศรษฐกิจของชาติได้จัดตั้งขึ้นโดยผู้มีอำนาจทางการเมือง แล้วผู้วางแผนควรจะวางกลยุทธ์ทางเศรษฐกิจซึ่งมีเป้าหมายที่แน่นอนสำหรับพื้นฐานของอุตสาหกรรม อันจะเป็นสิ่งที่ถูกจำกัดเฉพาะในเรื่องของการลงทุนและในการลงทุนดังกล่าวนั้นจะต้องมีการแบ่งสรรให้เพียงพอกับความต้องการของอุตสาหกรรมซึ่งเป็นอิสระจากอำนาจของตลาด

เกี่ยวกับแผนผลผลิตและแผนการลงทุนพวก teleologist ได้แย้งว่า ผู้วางแผนไม่จำเป็นจะต้องถูกบังคับควบคุมโดยความต้องการที่จะรักษาดุลยภาพทั่วไปของเศรษฐกิจเพราะจะทำให้เศรษฐกิจที่กำลังเจริญตงอยู่ภายใต้อำนาจของตลาด ตามความคิดของพวกนี้เห็นว่าสิ่งจำเป็นคืออุตสาหกรรมหนักมาก่อนแล้วอุตสาหกรรมเบา การเกษตร การค้า และประเภทอื่น ๆ จะตามมา และในรูปนี้แผนของสาขา (sector) ต่าง ๆ จะนำโดยแผนสำหรับอุตสาหกรรมหนักไม่ใช่โดยตลาด และในปลายทศวรรษ 1920 ฝ่าย teleologists ก็เป็นฝ่ายชนะเมื่อมีการประกาศยกเลิก NEP

แผนเศรษฐกิจห้าปีฉบับแรก (The First Five - Year Plan 1928 - 1932)

หลังจากที่ได้มีการถกเถียงกันอยู่หลายปีว่าระบบเศรษฐกิจของสหภาพโซเวียตควรจะเป็นไปในรูปแบบใด สตาลินก็ได้ตัดสินใจนำเอาระบบ Authoritarian plan มาใช้แทน NEP นั่นคือโครงสร้างทางเศรษฐกิจของสังคมนิยมโซเวียตประกอบด้วย 2 ขบวนการพื้นฐานซึ่งเกี่ยวโยงกันคือการพัฒนาอุตสาหกรรมหนักและการรวมกันของการเกษตร มาตรการแรกได้มีการเตรียมการอย่างรอบคอบ สำหรับมาตรการหลังกำลังรีบเร่งปรับปรุง แม้ว่ามาตรการทั้งสองประการนี้ก่อให้เกิด

เกิดความไม่สงบอย่างมาก แต่ก็พูดได้ว่าได้มีส่วนช่วยทำให้ไซเวียตประสบผลสำเร็จเมื่อไซเวียตเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่ 2 ในปี 1941

ในเดือนธันวาคม 1927 ที่ประชุมกองเกรสครั้งที่ 15 ของพรรคคอมมิวนิสต์ได้มอบหมายให้คณะกรรมการวางแผนแห่งรัฐ เป็นผู้ร่างแผนเศรษฐกิจห้าปีฉบับแรกขึ้น และประกาศใช้อย่างเป็นทางการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 1928 ระยะเวลาการปฏิบัติของแผนห้าปีฉบับแรกกินเวลา 5 ปี แต่ได้มีประกาศอย่างเป็นทางการซึ่งความสำเร็จของแผนในเวลา $4\frac{1}{4}$ ปี นั่นคือสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 1932

แผนห้าปีฉบับแรกมีวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างระบบเศรษฐกิจสังคมนิยม ตลอดจนทำลายล้างระบบนายทุนตะวันตกซึ่งเข้ามาพัวพันกับเศรษฐกิจของไซเวียตในระยะที่ใช้ NEP มุ่งที่จะสร้างความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจให้เกิดขึ้นในระยะยาว เป้าหมายโดยส่วนรวมเพื่อ modernise อุตสาหกรรม เปลี่ยนสภาพไซเวียตจากประเทศเกษตรกรรมมาเป็นประเทศที่มีอำนาจเต็มทางอุตสาหกรรม (a powerful industry country) เป็นอิสระจากรัฐนายทุน โดยการเน้นความสำคัญของอุตสาหกรรมเป็นหลัก จึงได้ทุ่มเทกำลังในด้านพัฒนาอุตสาหกรรมส่วนที่มีประสิทธิภาพ ทำการลงทุนเฉพาะสิ่งที่มีผลมากที่สุดต่อเศรษฐกิจ จุดมุ่งหมายนอกจากนี้ก็เพื่อกำจัดการผูกขาดของเอกชนในสาขาการเกษตร อุตสาหกรรมโรงงานและการค้า ปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่และการทำงานรวมทั้งการศึกษา ค้นหามาใช้ให้เป็นประโยชน์ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติของไซเวียต ปรับปรุงการป้องกันประเทศและระบบเศรษฐกิจทั่วไป มีการสร้างถนนหนทางและทางรถไฟ ประสิทธิภาพในการผลิตจำเป็นต้องเพิ่มขึ้น โดยการกำหนดโควตาที่แน่นอนที่จะต้องผลิตให้ได้ภายในเวลาที่กำหนด ฉะนั้นจึงเป็นสมมุติที่พยายามสร้างโครงสร้างใหม่ให้กับเศรษฐกิจ และแม้แต่ทางจิตใจคนด้วย ฉะนั้นความสำคัญจึงตกอยู่กับการตัดสินใจทางด้านการเมืองแต่อย่างเดียวกว่าที่จะอยู่กับการคำนวณผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจ

ดังนั้นเมื่อพิจารณาดูอย่างละเอียดแล้วจะเห็นว่าจากแผนห้าปีฉบับแรก ในการวางแผนนั้นประกอบด้วยมาตรการ 2 ประการคือ ความพยายามเร่งการขยายตัวทางเศรษฐกิจในอัตราที่สูง และการบีบบังคับชาวนาให้เข้าร่วมอยู่ในนารวม

แผนห้าปีฉบับแรกนี้กำหนดให้อุตสาหกรรมหนักเป็นพื้นฐานของความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ และได้โยกย้ายศูนย์กลางอุตสาหกรรมไปยังแหล่งทรัพยากรธรรมชาติเพื่ออำนวยความสะดวกในการผลิต แผนฉบับนี้กำหนดการลงทุนไว้ประมาณ 64 พันล้านรูเบิล โดยประมาณร้อยละ 50 เป็นค่าใช้จ่ายทางด้านอุตสาหกรรม และประมาณ 85% เป็นการลงทุนด้านอุตสาหกรรมหนัก

อุตสาหกรรมที่ได้รับการจัดลำดับความสำคัญอันดับแรกคืออุตสาหกรรมพลังงาน (power industry) เพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าและยังได้เน้นการผลิตพวกเครื่องเคมีภัณฑ์ รถยนต์ เครื่องยนต์ในการเกษตร เครื่องบิน เครื่องมือ เครื่องไฟฟ้า ในขณะนั้นได้มีการสร้างโรงงานใหม่ ๆ และสถานีพลังงาน (power stations) ขึ้นโดยเฉพาะในอุราลส์ ไชบีเรีย และอื่น ๆ นั่นคือโครงการห้าปีฉบับแรกกำหนดให้สร้างโรงงานผลิตรถแทรกเตอร์ขึ้นในอุราลส์และภูมิภาคโวลก้า สร้างโรงงานผลิตเครื่องมือการเกษตรในรอสตอฟ โรงงานผลิตเครื่องจักรขนาดหนักในสเวียร์ดลอฟสค์ โรงงานผลิตเคมีภัณฑ์ในเบเรซนิกิ กลุ่มโรงงานโลหะขนาดใหญ่ในอุราลส์ ไชบีเรีย และอูเครน รวมทั้งการสร้างสถานีไฟฟ้ากำลังน้ำดีนิเปอร์และสวีร์ และสถานีไฟฟ้าใช้ความร้อนที่โดเนทส์ เป็นต้น

ข้อสังเกตในช่วงแผนห้าปีฉบับแรกก็คือ ในระยะนี้การจัดระบบเศรษฐกิจไม่ได้คำนึงถึงตลาดหรืออุปสงค์และอุปทานรวมทั้งผลกำไร หากแต่พิจารณาว่าการผลิตด้านใดจะเป็นประโยชน์ต่อรัฐมากกว่ากัน

ตัวเลขเป้าหมายและผลของแผนห้าปีฉบับแรกมีดังนี้คือ

	1927 - 8 (จริง)	1932 3 (แผน)	1932 (จริง)
รายได้ประชาชาติ (100 ล้านรูเบิล ปี 1926 - 7)	24.4	49.7	45.5
ผลผลิตอุตสาหกรรมรวม (100 ล้านรูเบิล ปี 1926 - 7)	18.3	43.2	43.3
- สินค้าเพื่อการผลิต	6.0	18.1	23.1
- สินค้าบริโภค	12.3	25.1	20.2
ผลผลิตการเกษตรรวม (พันล้านรูเบิล ปี 1926 - 7)	13.1	25.8	16.6
กระแสไฟฟ้า (พันล้านกิโลวัตต์/ช.ม.)	5.05	22.0	13.4
ถ่านหิน (ล้านตัน)	35.4	75	64.3
น้ำมัน (ล้านตัน)	11.7	22	21.4
สินแร่เหล็ก (ล้านตัน)	5.7	19	12.1
เหล็กหลอม (ล้านตัน)	3.3	10	6.2
เหล็กกล้า (ล้านตัน)	4.0	10.4	5.9
เครื่องจักร (ล้านรูเบิล ปี 1926 - 7)	1822	4688	7362
ซูบเปอร์ฟอสเฟต (ล้านตัน)	0.15	3.4	0.61
ผ้าขนสัตว์ (ล้านเมตร)	97	270	93.3
กำลังแรงงานที่จ้างทั้งหมด (ล้านคน)	11.3	15.8	22.8

ที่มา : Alec Nove, An Economic History of USSR 1976, p.191

เงินทุนสำหรับการพัฒนา

การที่รัฐกำหนดให้มีการลงทุนเป็นจำนวนมหาศาลเช่นนี้ ก่อให้เกิดปัญหาคือรัฐบาลจำเป็นต้องหาทุนจากภายในประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากไม่สามารถหาสินเชื่อจากต่างประเทศได้ ไม่ว่าในรูปแบบเงินลงทุนต่างประเทศ หรือความช่วยเหลือทางด้านเทคนิคจากช่างเทคนิคชาวต่างประเทศ เว้นแต่กรณีที่เป็นรูปการช่วยเหลือที่กวดขันหรือระยะสั้น วิธีหนึ่งที่รัฐต้องทำก็คือจำเป็นต้องส่งออกสินค้าอาหารเพื่อขายเป็นค่าสินค้าเครื่องจักรที่สั่งเข้า ถึงแม้ว่าอาหารเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับไซเวียดในเวลานั้นก็ตาม รายได้จากการส่งออกจึงเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาในแผนฉบับที่ 1 สำหรับตัวเลขการส่งออก (ล้านตัน) ในช่วง 1927 - 28 ถึง 1933 เป็นดังนี้ คือ

1927 - 28	1929	1930	1931	1932	1933
0.029	0.18	4.76	5.06	1.73	1.69

และที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือในช่วงแผนห้าปีฉบับที่ 1 นี้ การพัฒนาเศรษฐกิจได้อาศัยแรงงานที่มีฝีมือและเครื่องจักรของต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากเยอรมัน ไชเวียดได้สั่งซื้อเครื่องจักรกลหนักและเครื่องมือประเภทต่าง ๆ จากเยอรมัน ซึ่งเฉพาะในปี 1931 มีจำนวนถึง 919.2 ล้านมาร์ค ในครั้งแรกของปี 1932 จำนวนร้อยละของสินค้าออกเยอรมันที่ไชเวียดซื้อมีจำนวน คือ ผลผลิตเหล็กหล่อและนิกเกิล 50% earth - moving equipment และไดนาโม 80% เครื่องจักรทำโลหะ 70% บันจันและ shut metals 80% กังหันไอน้ำและแก๊ส และเครื่องวัดไอน้ำ 90% นอกจากนี้ชาวเยอรมันคือพวกช่างเทคนิคและวิศวกร นับพัน ๆ คนได้เดินทางเข้าไปทำงานในไซเวียดด้วย

ในช่วงแผนฉบับที่ 1 จากการที่การลงทุนส่วนใหญ่เป็นการลงทุนด้านอุตสาหกรรมหนัก และสินค้าทุนมีไซลินด้าบริโกลซึ่งมิได้ช่วยให้มีการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่โดยเฉลี่ยของชาวรัสเซียให้ดีขึ้น และจากการบีบบังคับหาทุนภายในประเทศ ดังนั้นผู้ที่ต้องรับเคราะห์คือประชาชนผู้ต้องขายแรงงานให้แก่รัฐตามอัตราค่าจ้างตายตัวที่รัฐเป็นผู้กำหนด ในขณะที่เดียวกันก็ต้องซื้อสินค้าในราคาที่รัฐเป็นผู้กำหนดแต่เพียงผู้เดียว นอกจากนี้ระบบการทำงานเป็นระบบที่บีบบังคับให้ผู้ขายแรงงานจำเป็นต้องอยู่ในวินัยโดยเคร่งครัด การขาดงานหรือเปลี่ยนงานจะถูกกลงโทษอย่างหนัก อาทิเช่นโทษจำคุก หรือถูกส่งไปยังค่ายกักกันแรงงาน (labour forced camp) และในปี 1931 จากการที่ญี่ปุ่นยึดครองแมนจูเรีย ทำให้รัฐบาลไซเวียดต้องโยกย้ายคนงานจำนวนมากในอุตสาหกรรมและการเกษตร ไปยังกองทัพภาคตะวันออกไกลเพื่อการป้องกัน จากการขาดแคลนแรงงานนี้ ในปี 1931 สตาลินจึงได้นำเอาการทำงานเหมา (piece work) อย่างขนานใหญ่มาใช้ และได้ส่งเสริมการทำงานล่วงเวลา

การวางแผนเศรษฐกิจเพื่อที่จะทำให้ประเทศเป็นประเทศอุตสาหกรรมนั้น สตาลินเห็นว่าควรจะดำเนินการจัดระบบเกษตรกรรมเสียใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับระบบอุตสาหกรรมขณะนั้น นั่นคือการนำมาซึ่งการบีบบังคับชาวนาให้เข้าไปทำงานอยู่ในนาารวม ฉะนั้นนับได้ว่าในระยะ 4¹/₄ ปีของแผนแรกนี้เป็นปีแห่งระบบการกดขี่และความทนทุกข์ของประชาชนเป็นส่วนใหญ่

การเกษตร : การปฏิวัติครั้งที่สองของสตาลิน

การเปลี่ยนแปลงทางด้านการเกษตรยิ่งใหญ่อีกครั้งสำคัญเท่าเทียมกับทางด้านอุตสาหกรรมในแง่สังคมและการเมืองและถือว่ามีผลสำคัญมาก ปัญหาขั้นพื้นฐานที่พรรคคอมมิวนิสต์อยู่คือทำอย่างไรจึงจะได้มาซึ่งเงินทุนจากสังคมเกษตรกรรมที่ล้าหลังและไม่มีผลิตภาพ ซึ่งเงินทุนนั้นเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาอย่างขนาดใหญ่ของอุตสาหกรรมหนักซึ่งพรรคเป็นผู้กำหนดโครงการอย่างเร่งรีบเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการทำให้สหภาพโซเวียตแข็งแกร่งในการต้องเผชิญกับสภาพการณ์ภายนอกประเทศ

ในปี 1928 ประมาณ 80% ของประชากรรัสเซียอาศัยอยู่ในชนบทและประมาณ 75% ของคนเหล่านี้หาเลี้ยงชีพด้วยการเกษตร พวกคอมมิวนิสต์ซึ่งมีอำนาจอยู่ได้โดยการสนับสนุนของพวกกรรมกรในเมือง ชนชั้นชาวนาไม่เพียงแต่เป็นส่วนใหญ่ของประชากรแต่พวกเขายังต้องผลิตอาหารเพื่อเลี้ยงดูประชากรในเมือง การต่อสู้กับชาวนาเพื่อให้แน่ใจว่าจะต้องผลิตอาหารให้เพียงพอที่จะเลี้ยงคนในเมืองจึงเป็นปัญหาใหญ่ที่รัฐบาลเผชิญอยู่ และเพราะโดยธรรมชาติชาวนามีความเชื่อว่าตนเองต้องมีสิทธิในการถือครองทรัพย์สินและทำวิสาหกิจส่วนตัว พวกเขาจึงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อความสำเร็จของสังคมนิยม ยิ่งกว่านั้นชาวนาคาดว่าพวกเขาสามารถที่จะแลกเปลี่ยนอาหารซึ่งเหลือใช้ของเขากับสินค้าอุปโภคบริโภคซึ่งผลิตจากโรงงานในเมืองได้ แต่นโยบายของรัฐจำกัดการผลิตสินค้าบริโภคและมุ่งผลิตสินค้าทุนและเพราะว่าชาวนาไม่สมัครใจทำงานเพื่อเห็นแก่คนในเมืองและพรรคคอมมิวนิสต์ ดังนั้นพวกเขาจึงถูกบังคับให้ต้องทำโดยสตาลิน ผลเกิดการขาดแคลนอาหารขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะในปี 1928

นับแต่เลิกทาสปี 1861 เป็นต้นมาพวกชาวนาสามารถหาที่ดินได้มากขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งปี 1914 พวกชาวนาเป็นเจ้าของที่ดินประมาณ 50% ของเนื้อที่ที่เหมาะสมสำหรับเพาะปลูก จากปี 1917-1918 เป็นเจ้าของที่ดินประมาณ 80% ของเนื้อที่เพาะปลูกและเช่าที่ดินประมาณมากกว่า 10% แต่ที่ดินเหล่านั้นไม่ใช่เป็นของส่วนตัวแต่เป็นของคอมมูน เพียงประมาณ 10% ของที่ดินซึ่งเป็นของส่วนตัวจริง ๆ หลังปฏิวัติ 1917 ชาวนาได้ยึดที่ดินซึ่งเป็นของกษัตริย์ วัดและขุนนาง และพวกชาวนาก็ได้รับการสนับสนุนให้ทำเช่นนี้จากพวกบอลเชวิค แต่กฤษฎีกาที่ดินปี 1918

ได้มีการยึดที่ดินทั้งหมดเข้ามาเป็นของรัฐ แม้ว่าชาวนาได้รับอนุญาตให้ทำงานต่อไปโดยการเสียค่าเช่า

ในระหว่างสงครามคอมมิวนิสต์ ชาวนาถูกปล้นสะดมภัยโดยการเรียกร้องให้ยึดผลผลิตเอาไว้ใช้ในราชการ และคณะกรรมการชาวนาที่ยากจนก็ถูกตั้งขึ้นมาเพื่อนำการต่อสู้ของชนชั้นเข้าไปในหมู่บ้านและพยายามประยุกต์หลักสังคมนิยมเข้ากับการเกษตรในนารัฐ (sovkhozes) นารวม (kolkhozes) และนาสหกรณ์ (co-operative farms or artels) ก็ไม่สำเร็จ เนื่องจากในเดือนมีนาคม 1919 การประชุมพรรคคอมมิวนิสต์ครั้งที่ 8 ได้วางนโยบายว่าองค์การทางการเกษตรของโซเวียตขึ้นอยู่กับ 2 สถาบันคือนารัฐ ขนาดใหญ่ซึ่งรัฐเป็นเจ้าของและผู้ดำเนินการ และนารวมซึ่งอยู่ในรูปของการรวมที่ดินเข้าด้วยกันของชาวนาทั้งหลายจำนวนมากผู้ซึ่งจะช่วยกันทำงานในที่ดินที่มีขนาดใหญ่ แต่ทั้งนารวมและนารัฐก็มีความสำคัญน้อยมากในช่วงทศวรรษ 1920 ในปี 1926 - 1927 นารัฐผลิตได้น้อยกว่า 2% ของผลผลิตทั้งหมดในขณะที่ชาวนาผลิตได้ 85% ในระหว่างปี 1927 - 1928 จำนวนนารวมได้เพิ่มขึ้นแต่ยังคงมีพื้นที่น้อยกว่า 2% ของเนื้อที่นาทั้งหมด ในตอนปลายปี 1929 ทั้งนารวมและนารัฐนับได้น้อยกว่า 7% ของพื้นที่หว่านทั้งหมด อย่างไรก็ตามในปี 1928 - 1929 การสร้างนารวมใหม่ ๆ และการเข้าอยู่ในนารวมของชาวนาได้เพิ่มขึ้นอย่างมาก ในขณะที่ชาวนาที่ยากจนที่สุดซึ่งไม่มีเงินทุนที่จำเป็นสำหรับการผลิตอย่างแท้จริงถูกชักจูงโดยการที่รัฐสัญญาที่จะให้ความช่วยเหลือรวมทั้งให้สินเชื่อเครื่องจักรและช่างเทคนิค อัตราการรวมนาที่เพิ่มมากขึ้นซึ่งได้แพร่หลายในปีเหล่านี้เห็นได้จากความจริงที่ว่า ในเดือนพฤศจิกายน 1927 มีนารวมเพียง 14,832 นารวมซึ่งประกอบด้วยสมาชิกนารวม 195,000 คน เมื่อถึงวันที่ 1 มิถุนายน 1929 มีนารวม 57,000 นารวม ประกอบด้วยครัวเรือน 1,003,000 ครัวเรือน¹ จากครัวเรือนของชาวนาทั้งสิ้น 24 ล้านครัวเรือน

นโยบายเศรษฐกิจใหม่ก็เป็นเครื่องมือชั่วคราวในการที่จะให้ได้อาหารมากขึ้น โดยการยอมให้วิสาหกิจเอกชนในด้านการเกษตรก้าวหน้าขึ้นอีกครั้งหนึ่ง แต่จากการที่เกิดการขาดแคลนอาหารในปี 1928 และจากความสำเร็จในการใช้อำนาจอย่างสมบูรณ์โดยสตาลินนำไปสู่การวางนโยบายเพื่อให้ได้มาซึ่งระบบเศรษฐกิจแบบวางแผนและการใช้หลักสังคมนิยมต่อการเกษตร แผนห้าปีจึงถูกร่างขึ้นเพื่อจัดองค์การเกษตรให้เป็นแบบสายงานอุตสาหกรรมโดยการ

1. เพิ่มขนาดของหน่วยผลิต (size of unit)
2. นำเอาเครื่องมือเครื่องจักรเข้ามาใช้ จุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพทางด้านเทคนิค อันนำไปสู่การเพิ่มการผลิต

3. เปลี่ยนชาวนาแต่ละคนให้กลายเป็นแรงงาน (a labourer) ซึ่งเท่ากับปลดปล่อยแรงงานชาวนาไปให้แก่อุตสาหกรรมใหม่

พวกชาวนาที่ร่ำรวยผู้ซึ่งทำการค้าขายส่งและให้กู้ยืมเงิน (money lending) ถูกทำลายสิ้น และตัวชาวนาเองก็ถูกบังคับให้รวมกันเป็นชาวนารวม นั่นคือสตาลินได้ใช้มาตรการรวมนา (collectivization) และในแผนห้าปีฉบับที่ 1 กำหนดว่าพื้นที่เพาะปลูกในส่วนสังคมนิยมจะต้องถึง 26 ล้านเฮกตาร์ เมื่อถึงปี 1933 และส่วนสังคมนิยมจะต้องผลิตข้าวได้ไม่น้อยกว่า 43% ของที่ผลิตได้ทั้งหมด

ระบบการรวมนา (Collectivization)

ทางด้านเกษตรกรรมมาตรการที่สตาลินนำมาใช้ตามแผนเศรษฐกิจห้าปีฉบับแรก ได้แก่ระบบการรวมนา ซึ่งระบบนี้ได้แบ่งนาออกเป็น 2 ประเภทด้วยกันคือ

1. นารวม (Collective farm) หรือที่เรียกว่า **Kolkhoz**
2. นารัฐ (State farm) หรือที่เรียกว่า **Sovkhoz**

ในระยะแรกเริ่มในระหว่างทศวรรษ 1920 รูปแบบของสหกรณ์ในโซเวียตมี 3 แบบ คือ 1. the toz 2. the artel และ 3. the commune ปัจจุบัน the artel คือรูปแบบมาตรฐานของนารวม นั่นเอง ในปี 1933 96.3% ของสหกรณ์ทั้งหมดเป็นแบบ artels 1.9% เป็น toz และ 1.8% เป็น commune

The toz หรือ “Society for Joint Land Cultivation” เป็นสหกรณ์การผลิตอย่างธรรมดา ๆ ชาวนาร่วมแรงร่วมใจกันทำงานในที่ดินของพวกเขาและร่วมกันซื้อและใช้เครื่องมือแพง ๆ ร่วมกัน ผู้เป็นเจ้าของแต่ละคนต่างก็ยังคงรักษาสีทธิของเขาในการทำกินในที่ดินแปลงเล็ก ๆ ของเขา รวมทั้งทำการเก็บเกี่ยวในที่ดินนั้นเช่นเดียวกับมีสิทธิในปศุสัตว์และเครื่องมือขนาดเล็กของเขา

The commune เป็นสหกรณ์อีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งทุนในการผลิตทั้งหมดเช่นปศุสัตว์ เครื่องจักร เครื่องใช้ในการผลิต ยุงข้าวหรือโรงนา และอื่น ๆ เป็นต้น เป็นของกลุ่ม (group) ผู้เป็นสมาชิกทุกคนมีสิทธิใช้ทรัพย์สินร่วมกันในการทำงาน ในที่ดิน สมาชิกอาศัยอยู่ที่พักหรือหอพักของชุมชน และลูกหลานของสมาชิกได้รับการเลี้ยงดูในโรงเรียนเด็กของชุมชน จึงไม่เป็นที่ประหลาดใจเลยที่ชาวนาที่ยากจนที่สุดซึ่งไม่มีหรือแทบจะไม่มีทรัพย์สินส่วนตัวเลยได้รวมกันอยู่เป็นสมาชิกของชุมชน

The artel อยู่กึ่งกลางระหว่าง toz กับ commune ใน artel การผลิตส่วนใหญ่ช่วยกันทำ และผลผลิตเกือบทั้งหมดส่วนใหญ่เป็นของนารวมหรือส่วนรวม แต่การผลิตโดยส่วนตัวบางส่วนก็แยกกันดำเนินการโดยแต่ละครอบครัวสมาชิก ชาวนาแต่ละคนเป็นเจ้าของทุนการเกษตรบางอย่าง เช่น ปศุสัตว์และเครื่องมือง่าย ๆ แต่เขาก็ยังได้รับส่วนแบ่งจากผลงาที่เขามีส่วนร่วมเช่นกัน ดังนั้นเขาจึงได้รับทั้งรายได้จากสหกรณ์และรายได้ส่วนตัวซึ่งเขาและครอบครัวสามารถใช้บริโภคสิ่งที่เขาต้องการได้ ดังนั้นจึงเป็นการประนีประนอมกันระหว่างการผลิตแบบสังคมนิยมเต็มทีกับแบบปัจเจกชน ดังนั้นเราจะเห็นได้ว่าปัญหาต่าง ๆ ของการเกษตรของนารวมจึงเกิดขึ้นจากความไม่มีเสถียรภาพของการประนีประนอมอันนี้² และนารวมก็คือ Artel นั่นเอง

นารวม (Collective farm) ในทางทฤษฎีก็คือการจัดระบบการเกษตรในรูปแบบขององค์การสหกรณ์ ที่ชาวนาร่วมใจกันทำการไถที่ดินและหว่านปลูกในที่ดินร่วมกัน โดยวิธีการและเครื่องมือในการผลิตจะได้มาจากสมาชิก ผู้ถือว่าเป็นเจ้าของร่วมกันในนารวม แต่ในทางปฏิบัติรัฐได้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของพรรคจำนวนมากจากส่วนกลางกระจายกันออกไปตั้งนารวมตามชนบท โดยบังคับให้ชาวนาเอาทรัพย์สินเข้ามาารวมกันเป็นนารวม ซึ่งจัดรูปแบบสหกรณ์ แต่เป็นการบังคับแม้ถือว่าสมาชิกทุกคนเป็นเจ้าของ แต่การบริหารกิจการจะต้องฟังคำสั่งการของรัฐ โดยการบริหารงานอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของประธาน (Chairman) และคณะกรรมการจัดการ สมาชิกของนารวมจะต้องทำงานและดำรงชีวิตอยู่ภายในนารวมเท่านั้น ถ้าหากออกจากรวมเข้ามาอยู่ในเมืองจะไม่ได้รับความเท่าเทียมกัน (equity) ซึ่งเขาได้รับในนารวม และยิ่งกว่านั้นในการเดินทางออกจากรวมก็จะต้องมีหนังสือเดินทางภายใน (internal passport) ซึ่งเป็นการจำกัดการเคลื่อนไหวของกรรมกรทั้งภายในชนบทและระหว่างชนบทและเมือง แต่อย่างไรก็ตามชาวนาก็สามารถมีที่ดินแปลงเล็ก ๆ ของตนเพื่อทำการปลูกผักหรือทำสวนได้ ซึ่งมีหลายขนาดในเนื้อที่ต่าง ๆ กันจาก 0.25 - 1 เฮกตาร์ ซึ่งสมาชิกของครอบครัวชาวนาอาจทำการเก็บเกี่ยวตามที่เขาเห็นเหมาะสม แต่สวนแปลงเล็กนี้จะมีขนาดใหญ่กว่า 1 เฮกตาร์หรือประมาณ 2.4 เอเคอร์มิได้ และสมาชิกที่ออกจากรวมแล้วก็จะหมดสิทธิ์ในที่ดินนั้น ๆ

สมาชิกที่ทำนาในนารวมจะได้รับส่วนแบ่งรายได้จากรวมเท่ากับ จำนวนวันที่สมาชิกทำงานส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งได้จากรายได้จากการทำงานในที่ดินแปลงเล็ก ๆ ของตนเอง รายได้เหลือจากการแบ่งปันเป็นค่าแรงงานของสมาชิกและค่าส่วนซั๊กที่จะต้องจ่ายให้รัฐบาลแบบภาษีแล้ว ทางนารวมจะเก็บเอาไว้เป็นของกลางในการใช้จ่ายเกี่ยวกับกิจการทางด้านสังคมและสิ่งอื่น ๆ ที่จำเป็น

การบริหารกิจการนารวม

ในด้านการบริหารงานของระบบนารวมนั้น องค์กรที่มีอำนาจสูงสุดของนารวมก็คือที่ประชุมทั่วไป (general meeting) ของสมาชิก ซึ่งประกอบด้วยบุคคลทุกคนที่มีอายุ 16 ปีขึ้นไปในครัวเรือนนารวม (แต่ตั้งแต่ปี 1958 ที่ประชุมได้ประชุมกันในหน่วยผลิตพื้นฐานภายในนารวมคือ the brigades) ในทางทฤษฎีที่ประชุมทั่วไปจะเป็นผู้เลือกประธานของนารวม แต่ในทางปฏิบัติประธานของนารวมก็คือผู้ที่พรรคแต่งตั้งมานั่นเอง โดยผ่านขบวนการที่เรียกว่า nomenklatura นอกจากประธานแล้วที่ประชุมทั่วไปจะทำการเลือกคณะกรรมการจัดการ (a management board) หรืออีกนัยหนึ่งคือคณะผู้จัดการ (board of managers) ซึ่งปกติแล้วประกอบด้วยประธานและบุคคลในตำแหน่งสำคัญอื่น ๆ อีกเช่น ผู้เชี่ยวชาญ และ brigadiers เป็นต้น นอกจากนั้นยังทำการเลือกคณะกรรมการตรวจตรา (inspection committee) และก็เช่นเดียวกันในทางทฤษฎีคณะกรรมการถูกเลือกตั้งแต่ในทางปฏิบัติประธานและเลขาธิการของคณะกรรมการพรรคเป็นผู้เลือกคือพรรคเป็นผู้แต่งตั้งมา คณะกรรมการจัดการส่วนใหญ่ประกอบด้วยบุคคลประมาณ 7-15 คนซึ่งเหมาะสมในการปฏิบัติงาน ในทางปฏิบัติก็ได้มีการแบ่งงานกันทำ เช่นประธานอาจจะรับผิดชอบงานด้านการเพาะปลูกในนา รองประธานอาจรับผิดชอบด้านปศุสัตว์ เป็นต้น ปกติแล้วคณะกรรมการนี้จะประชุมกันสัปดาห์ละครั้งหรือมากกว่า³ นอกจากนี้ที่ประชุมทั่วไปยังทำหน้าที่รับสมาชิกใหม่ และถ้าจำเป็นก็ขับไล่สมาชิกเก่าออกไปทำการอนุมัติแผนการผลิตประจำปีของนารวม แผนการเงินและแผนสำหรับการก่อสร้างทุน นอกจากนี้ที่ประชุมทั่วไปยังทำหน้าที่อนุมัติงบประมาณรายได้และรายจ่ายของนารวม และขนาดของกองทุนต่าง ๆ เช่นกองทุนประกันภัยและกองทุนอาหารสำหรับปศุสัตว์ เป็นต้น ยิ่งกว่านั้นที่ประชุมทั่วไปกำหนดข้อบังคับต่าง ๆ ของนารวม และอนุมัติบรรทัดฐานการผลิต และอัตราค่าตอบแทนในหน่วยวันทำงาน⁴ อย่งไรก็ตาม นารวมก็ต้องพึ่งค้ำบงการจากเบื้องบน

นารัฐ (State farm) นารัฐมีสภาพเสมือนโรงงานของรัฐในชนบทที่มีลักษณะขององค์กรและการดำเนินงานที่คล้ายกับการอุตสาหกรรม และโดยทั่วไปแล้วส่วนใหญ่จะเป็นนาทดลอง (experimental farm) สำหรับการบุกเบิกดินแดนใหม่ ๆ นารัฐแตกต่างจากนารวมในแง่ที่ว่า นารัฐมิได้จัดรูปคล้ายสหกรณ์เช่นเดียวกับนารวม แต่ทว่ารัฐเป็นเจ้าของและดำเนินการโดยตรง รัฐจะทำการจ้างชาวนามาทำงานเป็นคนงานประจำนารัฐ ฉะนั้นทำให้การจ่ายค่าจ้างมีความคงที่กว่านารวม และเครื่องจักรกลที่นำมาใช้ก็มีการควบคุมดูแลดีกว่า นอกจากนี้นารัฐต้องปลูกพืชพันธุ์ตามที่รัฐบาลจัดสรรด้วย และรัฐก็ได้ใช้หน่วยงานทางการเกษตรหน่วยนี้เป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารงานเกษตรกรรม

อย่างไรก็ตามแม้ว่านากรัฐจะผลิตได้มากกว่านารวม แต่ก็สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก และการดำเนินงานไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายและทำให้รัฐบาลประสบปัญหาการขยายนารัฐออกไป แม้ว่าในระยะแรกพื้นที่เพาะปลูกได้เพิ่มขึ้นจาก 1.7 ล้านเฮกตาร์ในปี 1928 เป็น 13.4 ล้านในปี 1932 และ 16.1 ล้านเฮกตาร์ในปี 1935 หลังจากนั้นก็ลดลงและนารัฐก็ไม่มีความสำคัญในการเกษตรของไซเวียดจนกระทั่งหลังมรณกรรมของสตาลิน

เหตุผลของการรวมนา

ในการนำระบบการรวมนาดังกล่าวมาใช้ สตาลินได้แสดงเหตุผลโดยชี้แจงเกี่ยวกับข้อมูลของธัญญาหารที่ลดลงในระหว่างปี 1913 และปี 1926 - 1927 และที่สำคัญที่สุดคือการปันส่วนธัญญาหารในตลาดลดลงอย่างรวดเร็ว เพราะปรากฏว่าผลผลิตธัญญาหารของพวกชาวนาที่มั่งคั่งลดลงอย่างฮวบฮาบ แต่ผลผลิตและการตลาดของชาวนาชนชั้นกลางและที่ยากจนขยายออกไป ทั้งนี้เนื่องจากในปี 1927 - 1928 ความต้องการข้าวของรัฐบาลได้เพิ่มมากขึ้นเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากรชาวเมือง และในช่วงเวลานั้นรัฐบาลไม่ต้องการเพิ่มอำนาจซื้อของชาวนาและไม่มีความตั้งใจที่จะเพิ่มปริมาณสินค้าอุปโภคบริโภค ดังนั้นรัฐบาลจึงไม่ยอมเพิ่มราคาผลผลิตข้าวให้เพียงพอ เป็นเหตุให้ชาวนาโดยเฉพาะพวกชาวนาผู้มั่งคั่งขาดความกระตือรือร้นที่จะปลูกและขายในราคาที่รัฐบาลกำหนด พวกนี้เป็นพวกที่ผลิตข้าวส่วนเกินได้จำนวนมาก ยิ่งกว่านั้นยังเป็นชาวนาผู้ซึ่งส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการที่จะให้ได้รับรายได้เป็นเงินมากที่สุด จึงได้ทำการโยกย้ายจากการผลิตข้าวไปผลิตพืชผลอื่น ๆ ที่สามารถจะเพิ่มผลกำไรได้มากกว่า นอกจากนั้นพวกเขาเห็นว่าได้ประโยชน์ยิ่งกว่าถ้าจะให้ข้าวเป็นอาหารแก่ปศุสัตว์ และขายเป็นเนื้อหรือเป็นผลิตภัณฑ์นมเนยดีกว่าที่จะขายเป็นข้าวในราคาที่รัฐกำหนด รัฐจึงได้ทำการเก็บภาษีจากพวกนี้เพิ่มขึ้นอย่างมาก ในตอนปลายทศวรรษ 1920 แต่ก็ไม่เป็นผล ดังนั้นในปี ค.ศ.1929 สตาลินจึงถือเป็นข้อที่จำเป็นที่จะต้องมีการเคลื่อนไหวเพื่อกำจัดพวกคูลัค (Dekulakization) นั่นคือพวกชาวนาผู้มั่งคั่งจำนวนมากถูกส่งไปอยู่ในไซบีเรีย บ้าน โรงเรียนและเครื่องมือในการทำนาของพวกเขาถูกริบและต้องส่งมอบให้เป็นของนารวม สตาลินได้โยกย้ายสมบัติของพวกนี้มากกว่า 400 ล้านรูเบิล⁵ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการประกาศใช้ระบบนารวมดังกล่าวก็มีจุดมุ่งหมายเพื่อกำจัดชาวนาที่มั่งคั่ง (คูลัค ถูกใช้ในความหมายซึ่งหมายถึงชาวนาที่มั่งคั่งและชาวนาที่ไม่ยอมเข้านารวม) เพื่อเร่งรัดเพิ่มผลผลิตตลอดจนเพื่อความคุ้มครองชีวิตของพลเมือง แผนเศรษฐกิจห้าปีฉบับแรกกำหนดให้มีการจัดตั้งนารวม 100,000 หน่วย ครอบคลุมพื้นที่ 16 ล้านเฮกตาร์ และให้จัดตั้งนารัฐในพื้นที่ 5 ล้านเฮกตาร์⁶

การรณรงค์เพื่อการรวมนา

กลางปี 1929 นั้นเองรัฐบาลก็ได้มีการเริ่มขบวนการ mass collectivization และในตอนต้นปี 1930 นับเป็นช่วงเวลาที่รุนแรงที่สุดช่วงหนึ่งในประวัติศาสตร์โซเวียต การตัดสินใจของคณะกรรมการกลางของพรรคคอมมิวนิสต์ในเดือนพฤศจิกายน 1929 ได้ออกคำสั่งให้คนงานของ trusted industrial จำนวน 25,000 คน ถูกส่งไปยังชนบทเพื่อเป็นผู้นำการรณรงค์นี้ ได้มีการสร้างโรงงานผลิตเครื่องจักรในการทำนาขนาดใหญ่เพื่อบ่อนให้แก่ชาวมใหม่ขนาดใหญ่ที่จำเป็นต้องจัดตั้งขึ้น นอกจากนี้ยังให้อำนาจแก่ท้องถิ่นในการริบทรัพย์สินของพวกชาวนาผู้มั่งคั่งและเนรเทศผู้ขัดขืน

ขนาดของขบวนการรวมนาอย่างขนานใหญ่ได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จะเห็นได้ว่าจำนวนครวั้เรือนในชาวมใหม่ได้เพิ่มขึ้นจาก 1 ล้านครวั้เรือนในเดือนมิถุนายน 1929 เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 1930 ชาวมใหม่ได้เพิ่มเป็น 59,400 ชาวมใหม่ประกอบด้วยครวั้เรือนประมาณ 4.4 ล้านครวั้เรือน หกสัปดาห์ต่อมาในเดือนมีนาคม 1930 มีรายงานว่ามีชาวมใหม่เพิ่มเป็น 110,200 ชาวมใหม่ ประกอบด้วยครวั้เรือนชาวนาเกือบ 14.3 ล้านครวั้เรือน คิดเป็น 55% ของครอบครัวชาวนาทั้งหมด⁷ ในบางพื้นที่เกือบทุกครวั้เรือนถูกรวมเข้าชาวมใหม่หมด

การรณรงค์เพื่อการรวมนาได้ถึงจุดสูงสุดในวันที่ 10 มีนาคม 1930 ในเกือบทุกภูมิภาคคือ 79% ของครวั้เรือนถูกรวมเข้าชาวมใหม่ในคอเคซัสภาคเหนือ 64% ในอุเครน 57% ในภูมิภาคโวลก้าตอนกลางในภูมิภาคอูราลส์ โซบีเรียและภูมิภาคดินดำตอนกลาง นับได้ 83% ในภูมิภาคที่ขาดแคลนข้าว แม้อัตราจะช้ากว่าแต่การรวมนาก็นับว่าเร็ว แต่อัตราความก้าวหน้าที่น่าทึ่งที่สุดได้เกิดขึ้นในภูมิภาคมอสโคว์ คือเพิ่มจาก 14% ในวันที่ 1 มกราคม เป็น 74% ในวันที่ 1 มีนาคม ในสหภาพโซเวียตโดยทั่วไป จำนวนครวั้เรือนที่ถูกบันทึกว่าได้ถูกรวมเข้าชาวมใหม่ได้เพิ่มจากประมาณ 5 ล้าน ในวันที่ 1 มกราคม เป็น 8.1 ล้านในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 14.3 ล้านในวันที่ 1 มีนาคม และสูงสุด 15 ล้านในวันที่ 10 มีนาคม 1930⁸ อย่างไรก็ตามในเดือนมิถุนายนจำนวนได้ลดลง

ตาราง แสดงจำนวนร้อยละของครวั้เรือนชาวนาที่ถูกรวมเข้าชาวมใหม่, 1930 (สำหรับสหภาพโซเวียตทั้งหมด)

1 มี.ค.	10 มี.ค.	1 เม.ย.	1 พ.ค.	1 มิ.ย.
55.0	57.6	37.3	?	23.6

การควบคุมของพรรคและ MTS

กระบวนการรวมกันได้สำเร็จเป็นรูปร่างสมบูรณ์ในปี 1930 และเพื่ออำนวยความสะดวกและประสิทธิภาพในการผลิตทางเกษตรกรรม รัฐจึงได้จัดตั้งสถานีเครื่องจักรกลและแทรกเตอร์ (MTS - Machine-Tractor Station) ขึ้นในปี 1929 (กฎกระทรวงวันที่ 6 มิถุนายน 1929) ครั้งแรก MTS ดำเนินงานในฐานะเป็นวิสาหกิจร่วมประเภทหนึ่ง ซึ่งพวกชาวนาทำการซื้อหุ้นใน **Traktortsentr** (กฎกระทรวง 20 ธันวาคม 1929) แต่มันก็ได้กลายเป็นองค์การควบคุมของรัฐที่มีพัฒนาเติบโตขึ้นอย่างเต็มที่ ในระหว่างขบวนการรวมมา MTS ได้รับรถแทรกเตอร์และเครื่องกลอื่น ๆ เป็นจำนวนมาก และทำให้มันกลายเป็นตัวแทนบริการโดยบังคับชนิดหนึ่ง ในเวลาเดียวกันก็เน้นถึงบทบาทของ MTS ในฐานะเป็นผู้ดูแล (Supervisors - กฎกระทรวง 1 กุมภาพันธ์ 1930) จากสถิติปรากฏว่ารถแทรกเตอร์ของ MTS ได้มีจำนวนเพิ่มจาก 7,210 คันในปี 1930 เป็น 360,000 คันในปี 1935⁹ ในเดือนมกราคม 1933 พรรคได้ตัดสินใจทำการจัดตั้งหน่วยการเมืองที่เรียกว่า **Politotdely** ขึ้นใน MTS และนารัฐ ดังนั้นตั้งแต่แรกเริ่มมา MTS ได้พัฒนามาเป็นการรวมที่เป็นหนึ่งของการจัดหาให้ทั้งรถแทรกเตอร์และแนวชี้นำทางเศรษฐกิจการเมือง กล่าวโดยทั่วไป MTS ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือในด้านเครื่องจักรกลและอุปกรณ์ในการทำนาแก่นารวมคือช่วยในการไถนาและการเก็บเกี่ยว เป็นต้น ซึ่งนารวมจะจ่ายค่าตอบแทนแก่ MTS ในรูปของเปอร์เซ็นต์ของพืชผลที่เก็บเกี่ยวได้ MTS ถือว่าเป็นหน่วยที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการเกี่ยวกับนารวมและยังคงเป็นผู้ที่ช่วยรักษาวินัยของพรรคและสนับสนุนความรู้แจ้งด้านวัฒนธรรม (cultural enlightenment)

สรุปแล้ว MTS ทำหน้าที่เป็นทั้งหน่วยงานรับจ้าง (hiring agency) และกลไกการควบคุม (control apparatus) ของพรรคผ่านแผนกการเมือง อย่างไรก็ตามในเดือนพฤศจิกายน 1934 แผนกการเมืองของ MTS ได้ถูกยกเลิกไป แม้ว่ารองผู้อำนวยการ (ฝ่ายการเมือง) ของ MTS จะยังคงอยู่ แต่เขาก็ไม่มีอำนาจพิเศษใด ๆ เมื่อเทียบกับองค์การพรรคส่วนท้องถิ่น¹⁰

ผลของการนำระบบรวมมาใช้

จากการนำเอาระบบนารวมมาใช้โดยการบังคับเช่นนี้ ชาวนาเป็นจำนวนมากไม่ชอบและไม่พอใจ ดังนั้นชาวนาจึงตั้งตนเป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐบาลและดำเนินการต่อต้านโดยเฉพาะชาวนาในอุเครนและทางตะวันออกเฉียงใต้ ชาวนาพากันกักตุนอาหารและได้ทำลายทรัพย์สิน เครื่องมือในการทำนา ฆ่าปศุสัตว์ที่อยู่ในความครอบครองและเผาพืชผลเพื่อไม่ต้องการให้ตกเป็นของรัฐ เป็นเหตุให้ผลผลิตทางการเกษตรลดลงอย่างฮวบฮาบ ดังจะเห็นได้ว่าในระยะแรกจำนวนปศุสัตว์ที่เป็นสัตว์เลี้ยงไว้เป็นอาหารได้ลดลงไปมาก เช่น วัวลดจำนวนลงจาก 67 ล้านตัวใน

ปี 1929 เป็น 38 ล้านตัวในปี 1933 แพะและแกะลดลงจาก 147 ล้านตัวเป็น 50 ล้านตัว และม้าลดลงจาก 34 ล้านตัวเป็น 15 ล้านตัว¹¹ ทั้งนี้ทำให้การเพาะปลูกไม่ได้ผลดีและทำให้เกิดการขาดแคลนอย่างหนักในระหว่างปี 1932-1933 ยังผลให้เกิดความเสียหายขนาดใหญ่ เกิดความอดอยาก ขาดแคลนด้านอาหารและสิ่งอุปโภคบริโภค โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุทกภัยและคอเคซัสภาคเหนือ ซึ่งเป็นศูนย์กลางสำคัญของการต่อต้านการรวมนา ผลก็คือชาวอุทกภัยประมาณ 3 ล้านคนต้องตายไปเพราะอดอยาก และรัฐบาลถือว่าการต่อต้านดังกล่าวเป็นการบ่อนทำลาย จึงได้ดำเนินมาตรการตอบโต้อย่างรุนแรง ทำการกวาดล้างโดยมีการดำเนินการพิจารณาคดี ประหารชีวิต และเนรเทศผู้ที่ขัดขืนไปยังค่ายกักกันทำงานหนักในไซบีเรีย ทำให้จำนวนสมาชิกของนารวมลดหายไปมาก ในสมัยนี้เป็นอีกสมัยหนึ่งที่ผู้คนเสียชีวิตล้มตายนับเป็นจำนวนล้าน ๆ สถานการณ์ดังกล่าวดำเนินไปชั่วระยะเวลาหนึ่งเพราะต่อมาสตาลินได้ผ่อนคลายการบีบบังคับชาวนาลงบ้าง โดยเปิดโอกาสให้ชาวนาออกจากรวมได้ ปรากฏว่าในระหว่างวันที่ 1 มีนาคม และ 1 พฤษภาคม 1930 จำนวนนารวมได้ลดลงจาก 110,200 นารวม เป็น 82,300 นารวม ในขณะที่จำนวนของสมาชิกครัวเรือนชาวนาได้ลดลงจากประมาณ 14.3 ล้านครัวเรือนเป็น 5.8 ล้านครัวเรือน¹² แต่อย่างไรก็ตามก็ไม่ได้หมายความว่ารัฐบาลจะหยุดการรณรงค์เพื่อการรวมนา รัฐบาลได้เปลี่ยนกลยุทธ์เสียใหม่โดยให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ แก่ชาวนามากขึ้น และผลักภาระไปให้ชาวนาที่อยู่นอกนารวม ได้มีการให้สิทธิพิเศษเช่นผู้ที่ป็นสมาชิกจะได้รับยกเว้นจากภาษีชั่วคราวและมีสิทธิที่จะได้รับสินค้าหัตถกรรมที่หายาก ๆ ก่อนผู้ที่มิได้เป็นสมาชิก ให้ความช่วยเหลือในเรื่องเครื่องมือเครื่องจักร เมล็ดพันธุ์ และสินเชื่อ ในขณะที่ภาระของผู้มิได้เป็นสมาชิกเพิ่มขึ้น การต่อต้านพวกชาวนาร่ำรวยยังคงมีอยู่ต่อไป ยิ่งกว่านั้นชาวนาจำนวนมากผู้ซึ่งได้ออกจากรวมจะได้รับคืนเฉพาะส่วนย่อยเล็ก ๆ ของเงินทุนดั้งเดิมของเขา ผลของการชักจูงรัฐบาลเป็นฝ่ายชนะทำให้นารวมมีสมาชิกเพิ่มขึ้น นั่นคือเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ.1931 มีนารวมทั้งสิ้น 211,100 นารวม และชาวนาประมาณ 14 ล้านครัวเรือน (ประมาณ 75% ของทั้งหมด) ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกนารวมเมื่อถึงปีสุดท้ายของแผนห้าปีฉบับแรก¹³

	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
% ของครัวเรือน							
ชาวนาที่ถูกรวมนา	23.6	52.7	61.5	64.4	71.4	83.2	89.6
% พื้นที่เพาะปลูก							
ที่ถูกรวมเข้านารวม	33.6	67.0	77.6	83.1	87.4	94.1	—

นารวมจึงมีพื้นที่กว้างขวางรวมได้ถึง 68% ของพื้นที่ซึ่งใช้ทำการเพาะปลูกทั้งหมด ที่เหลือจากนั้น เป็นนารัฐ 10% และเป็นของชาวนาเอกชนอีก 22% และในปี 1935 รัฐบาลประกาศว่า ชาวนาอาจมี สัตว์เลี้ยงเป็นสมบัติส่วนตัวได้ 1 - 2 ตัว แกะไม่เกิน 10 ตัว มีบ้านของตนและมีที่ดินประมาณ 2 เอเคอร์ ซึ่งชาวนาสนใจมากและพยายามทุ่มเททำงานในนาของตนมากกว่าในนารวมเนื่องจาก รัฐบาลอนุญาตให้ขายพืชผลได้ รัฐบาลจึงได้พยายามควบคุมในปี 1936 เกือบ 90% ชนชั้นชาวนาและ พื้นที่เพาะปลูกของชาวนาทั้งหมดถูกรวมเข้าอยู่ในนารวม 245,700 นารวม¹⁴

ผลของการปฏิวัติการเกษตรจากเบื้องบน รัฐบาลเป็นฝ่ายชนะควบคุมชนบทได้ สำเร็จ แต่มีการสูญเสียทางการเกษตรมากมาย ปี 1928 ผลิตได้ 100 ปี 1930 ผลิตได้ 104.2 ปี 1931 ลดเหลือ 92.4 และปี 1932 ลดเหลือ 81.7 เนื่องจากการสูญเสียปศุสัตว์ของประเทศไป ประมาณครึ่งหนึ่งและทุนทางการเกษตรจำนวนมาก และเกิดภาวะความอดอยากเนื่องจากกึ่งเกี่ยว ไม่ได้ผลดีในปี 1931 และ 1932 และ 10 ปีต่อมาในปี 1939 จำนวนสัตว์เลี้ยงก็ยังคงต่ำกว่าปี 1929 การผลิตทางการเกษตรลดลงระหว่างปี 1930 - 1938 เนื่องจากผู้จัดการนารวมมิใช่ผู้รู้ทางการ เกษตร ความอดอยากมีอยู่ทั่วไปแม้แต่เขตอุดมสมบูรณ์เช่นเขตอุครเรน

อนึ่ง สตาลินกล่าวว่าจะใช้แทรกเตอร์แทนม้า แต่รัสเซียก็มีแทรกเตอร์ไม่เพียงพอ คือไม่ได้สัดส่วนกับพื้นที่ รัฐบาลได้สั่งรถแทรกเตอร์จากสหรัฐอเมริกาเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ ประมาณว่าครอบครัวชาวนาที่ร่ำรวยจำนวน 5 ล้านครัวเรือน ถูกเนรเทศไปไซบีเรียและทาง เหนือที่ไกลออกไป และประมาณ 1 ใน 4 ได้เสียชีวิตไป รัฐบาลได้ให้พวกที่ร่ำรวยเหล่านี้ทำงานใน การก่อสร้าง โรงงาน และในป่า นอกจากนี้ระบบนารวมไม่บรรลุถึงจุดหมายที่ตั้งไว้ ถึงแม้ว่าจะดู เหมือนว่าชาวนามีความเท่าเทียมกันแต่ก็ยังคงมีความแตกต่างระหว่างนารวมที่รวยและจน ตลอดจน นารวมที่ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและที่ล้มเหลว แม้แต่ภายในนารวมเดียวกันก็ยังคงมีความ แตกต่างกันระหว่างผู้ได้ส่วนแบ่งมากและผู้ได้ส่วนแบ่งน้อย ชาวนาไม่เต็มใจทำงานหนักในนารวม ส่วนนารัฐก็สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก นโยบายการเกษตรของสตาลินก็คือการบีบบังคับทุนจาก ชาวนาเพื่อให้มีการพัฒนาอุตสาหกรรมดำเนินไปได้

อุตสาหกรรมช่วงแผนฉบับที่ 1

ความสำเร็จของสตาลินอยู่ที่แผนห้าปีซึ่งพัฒนาอุตสาหกรรมของรัสเซีย สหภาพ โซเวียตยอมรับการวางแผนทางเศรษฐกิจ แม้ว่ามาร์กซ์ได้พูดถึงการวางแผนทางเศรษฐกิจน้อย มาก เนื่องจากมาร์กซ์ถือว่าประเทศที่มีการปฏิวัติสังคมนิยมนั้นได้มีสภาพทางเศรษฐกิจที่พัฒนา เป็นอุตสาหกรรมอย่างเต็มที่แล้ว

สหภาพโซเวียตไม่พอใจการวางแผนทางเศรษฐกิจแบบเดิมจึงได้วางโครงการใหม่คือแผนห้าปี ซึ่งในด้านอุตสาหกรรมได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของอุตสาหกรรม 50 ชนิด กำหนดอัตราการขยายตัวเป็น balance growth และได้กำหนดการประสานงานระหว่างแนวทางต่าง ๆ ของการผลิต การแจกจ่ายแลกเปลี่ยนและการบริโภค โดยให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกแก่อุตสาหกรรมหนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมพลังงาน คือการก่อสร้างสถานีไฟฟ้า และอุตสาหกรรมหนักอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ถ่านหิน น้ำมัน เหล็ก อุตสาหกรรมเครื่องจักร และการสะสมทุน ส่วนในด้านอุตสาหกรรมเบาที่มีการส่งเสริมให้มีการขยายเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนถึง 70%

หากจะกล่าวเป็นส่วนรวมแม้ว่าจะเกิดความอดอยาก ขาดแคลนด้านอาหารและสิ่งอุปโภคบริโภค แต่ผลของการปฏิบัติตามแผนเศรษฐกิจตามโครงการห้าปีครั้งแรกซึ่งสิ้นสุดลงในเดือนธันวาคม 1932 รวมเวลา 4 ปี กับ 3 เดือนนั้น การวางรากฐานทางอุตสาหกรรมนับว่าประสบความสำเร็จและการผลิตได้เพิ่มขึ้นในอัตราที่น่าพอใจ คืออุตสาหกรรมหนักมีขึ้นมากกว่าที่กำหนดตามโครงการ วิสาหกิจขนาดใหญ่ที่ตั้งใหม่ประมาณ 1,500 วิสาหกิจก็สำเร็จบริบูรณ์¹⁵ สาขาอุตสาหกรรมใหม่ ๆ เช่นเครื่องจักร เหมืองแร่ ไฟฟ้า ได้ถูกสร้างขึ้น และเมืองใหม่ ๆ ก็ถูกสร้างขึ้นเป็นศูนย์กลางของกิจการอุตสาหกรรมเช่น มีการสร้างโรงงานโลหะที่คุชเนตสกีในไซบีเรีย โรงงานผลิตรถยนต์ที่สหภาพกราด คาร์คอฟ และเชลยาบินสค์ โรงงานสร้างเครื่องจักรการเกษตรในซาราตอฟ รอสตอฟ และทัชเคนท์ โรงงานเครื่องจักรขนาดหนักในสเวร์ดลอฟสค์ โรงงานผลิตดีบุกที่มอสโคว์ โรงงานผลิตเครื่องยนต์ที่กออร์กี และโรงงานเหล็กกล้าที่แมคนิโคโวกส์ เป็นต้น สำหรับการสร้างไฟฟ้าในประเทศประสบความสำเร็จ โครงการ GOELRO ซึ่งได้จัดทำขึ้นปลายปี 1920 กำหนดให้มีการสร้างสถานีไฟฟ้า 30 แห่งในเวลา 10 - 30 ปี ตามสถิติของทางการโซเวียตระหว่างปี 1928 - 1933 ปริมาณการผลิตพลังไฟฟ้าจาก 5.05 พันล้านกิโลวัตต์เป็น 13.4 พันล้านกิโลวัตต์ เหล็กกล้าเพิ่มจาก 4.3 ล้านตันเป็น 5.9 ล้านตัน ถ่านหินจาก 35.4 ล้านตันเป็น 64.3 ล้านตัน และน้ำมันจาก 11.7 ล้านตันเป็น 21.4 ล้านตัน ส่วนทางด้านอุตสาหกรรมเบาได้พัฒนาขึ้นถึง 84.9% ของจำนวนที่กำหนดไว้ในโครงการ

นอกจากนี้ในด้านการคมนาคม ผลสำเร็จของแผนแรกก็คือการสร้างทางรถไฟสายเตอร์กซิบ (Turksib) ยาวเกือบ 1,500 กิโลเมตร ซึ่งเชื่อมระหว่างเตอร์กีสถานกับไซบีเรียสำเร็จบริบูรณ์และเปิดเดินรถในปี 1930 ทางรถไฟสายนี้ นับได้ว่าเป็นการเชื่อมอู่อ่าวของไซบีเรียตะวันตกเข้ากับเอเชียกลาง และในช่วงแผนแรกยังได้มีการวางแผนทางรถไฟอีกประมาณ 5,500 กิโลเมตร และการขนส่งทางรถไฟเพิ่มเกือบ 2 เท่า นอกจากนี้ได้เปิดใช้เขื่อนดนีโปรสตอย (Dnieprostoy Dam) ในปี 1932 อีกด้วย

อย่างไรก็ตามความสำเร็จที่ได้รับนี้ก็เป็ผลมาจากกาที่มีผู้อสาสมัครเป็นจำนวนมาก และมีบ้างที่เป็นการถูกบังคับ นอกจากนี้ก็ยังมีผู้ช่วยเหลืออีกเป็นจำนวนมากทั้งที่อาสาสมัคร และถูกจ้างเข้ามาจากต่างประเทศ ไม่เพียงแต่ผู้เชี่ยวชาญชั้นกลาง (bourgeois specialist) ในสาขาต่าง ๆ ที่ถูกจ้างมาเท่านั้น เงินลงทุน และสินค้าอื่น ๆ มูลค่าประมาณ 17,300 ล้านรูเบิลก็ถูกส่งเข้ามา การที่ต้องอาศัยแหล่งจากภายนอกประเทศเหล่านี้ได้ลดลงระหว่างแผนห้าปีครั้งที่สอง จากปี 1933 - 1937 และเริ่มต้นแผนห้าปีครั้งที่สาม จากปี 1938 เป็นต้นไป

การดำเนินงานของ Gosplan

ในการดำเนินการทางอุตสาหกรรมนั้นจำเป็นต้องมีการวางแผน เพื่อให้การดำเนินงานของอุตสาหกรรมในแต่ละสาขามีความสัมพันธ์กัน ความรับผิดชอบในการวางแผนนั้นขึ้นอยู่กับ Gosplan ซึ่งตามแผนเศรษฐกิจห้าปีฉบับแรกนั้นได้ทำให้ Gosplan เป็นหน่วยงานที่มีอำนาจเต็มที่ในการวางแผนเศรษฐกิจ การดำเนินงานของ Gosplan

1. Gosplan เป็นหน่วยงานกลางที่ประสานหน่วยงานวางแผนทุกหน่วยที่เสนอแผนมา
2. Gosplan เตรียม control figure สำหรับวางแผนทางสำหรับเศรษฐกิจ
3. รายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการในการวางแผนอุตสาหกรรมและการประกอบธุรกิจหรือ promfinplans จะต้องดำเนินไปในทางเดียวกันกับ control figure ซึ่ง Gosplan เป็นผู้เตรียมการ
4. วัตถุประสงค์ ๆ จะใช้วิธีปันส่วนโดยให้สมดุลกันตาม balance systems โดยความยินยอมจาก control figure และ promfinplans ซึ่งเป็นผู้วางแผนที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์และวิธีการใช้วัตถุประสงค์ทางอุตสาหกรรม

ภายในปี 1932 Gosplan ก็มีอำนาจเต็มที่ในการวางแผนพร้อมด้วยพัฒนาการระบบกระทรวงระหว่างปี 1928 - 1932 ขณะเดียวกันการดำเนินงานของ Vesenkha ก็เจริญและขยายมากขึ้นทำให้เกิดความยุ่งยากและสับสน มีผลให้ในที่สุดในปี 1932 Vesenkha ก็ต้องสลายตัวลงเป็นหน่วยประสานงานกลางของอุตสาหกรรม ส่วนกลาฟคือันเป็นกรมที่สำคัญกรมหนึ่ง ๆ ต่อมาได้กลายเป็นกระทรวง ได้รับอำนาจในการวางแผนและบริหารงานธุรกิจของตน